

Sygn. akt III Cz 2460/17

POSTANOWIENIE

Dnia 20 marca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy
w następującym składzie :

Przewodniczący – Sędzia SO Andrzej Dyrda (spr.)

Sędziowie SO Anna Hajda

SR (del.) Sławomir Łabuz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 20 marca 2018 roku

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w B.

przeciwko J. Ś.

o zapłatę

na skutek zażalenia powódki

na rozstrzygnięcie o kosztach procesu zawarte w punkcie 3 wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 22 sierpnia 2017 r., sygn. akt VIII C 84/17

postanawia :

oddalić zażalenie.

SSR(del.) Sławomir Łabuz SSO Andrzej Dyrda SSO Anna Hajda

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Zabrze rozstrzygnięciem zawartym w punkcie 3 wyroku zaocznego z dnia 22 sierpnia 2017r. zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 717 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w oparciu o art. 102 k.p.c.

W uzasadnieniu Sąd wskazał, że obciążenie pozwanej kosztami zastępstwa procesowego w wysokości 900 zł, ustalonej zgodnie z § 2 punktu 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie w brzmieniu obowiązującym w dniu wniesienia pozwu, pozostawałoby w sprzeczności z poczuciem sprawiedliwości albowiem w niniejszej sprawie nie wniesiono zarzutów od nakazu zapłaty, a wyłącznie Sąd stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla wobec złego określenia żądania odsetkowego przez profesjonalnego pełnomocnika reprezentującego powoda. Sąd wskazał, że powyższa okoliczność skutkowałą skierowaniem sprawy na rozprawę. Sąd wskazał nadto, że pełnomocnik powoda poza złożeniem pozwu w odpowiedzi na zobowiązanie Sądu nie złożył żadnego pisma procesowego. Nadto, nie złożył też żadnych dokumentów w związku ze stwierdzeniem braku podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, nie stawił się również na terminie rozprawy. Wszystkie te okoliczności Sąd uznał za przemawiające obciążenie pozwanej obowiązkiem zwrotu jedynie części kosztów procesu.

Zażalenie na to postanowienie wniósł powód.

Zarzucał naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na treść orzeczenia, a w szczególności art. 98 § 1 k.p.c., art. 19 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz § 3 w zw. z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, polegające na ustaleniu kosztów procesu na kwotę 717zł, w sytuacji, gdy koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony przez stronę powodową wyniosły kwotę 947 zł, w tym kwotę 917 zł tytułem kosztów zastępstwa adwokackiego i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa i takie koszty winny jej zostać przez pozwanego zwrócone.

Na tych podstawach wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez nakazanie stronie pozwanej zapłaty na rzecz strony powodowej kwoty 942 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w tym kwoty 917zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powodowej spółki zwrotu kosztów niniejszego postępowania zażaleniowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegranej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Przytoczona regulacja prawna, jako przepis szczególny do wskazanego powyżej art. 98 k.p.c., winna być stosowana w wyjątkowych sytuacjach, na co zresztą wskazuje redakcja art. 102 k.p.c. Ocena, czy takie przesłanki wystąpiły powinna być zawsze dokonywana w całokształcie okoliczności, które uzasadniałyby odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1974 r., II CZ 223/73).

W doktrynie i orzecznictwie, jako okoliczności uzasadniające zastosowanie art. 102 k.p.c., wskazuje się te związane z samym przebiegiem postępowania, ale również dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony. Niemniej jednak, trudna sytuacja ekonomiczna strony przegranej, nawet tak niekorzystna, że strona bez uszczerbku dla utrzymania własnego i członków rodziny nie byłaby w stanie ponieść kosztów, nie stanowi samodzielnej podstawy zwolnienia - na podstawie art. 102 k.p.c.- od obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi, chyba że na rzecz tej strony przemawiają dalsze szczególne okoliczności, które same mogłyby być niewystarczające, lecz łącznie z trudną sytuacją ekonomiczną wyczerpują znamiona wypadku szczególnie uzasadnionego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 10 sierpnia 2012r., I ACa 316/12; postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 29 czerwca 2012r., I ACz 961/12; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 12 grudnia 2014r., I ACa 1050/14; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 13 listopada 2014r., I ACa 596/14).

Sąd Rejonowy zasadę wyrażoną art. 102 k.p.c. zastosował w ten sposób, że obciążył pozwaną jedynie częścią kosztów należnych powodowi jako stronie wygrywającej.

Sąd Rejonowy uznał, że za zastosowaniem art. 102 k.p.c. przemawiają następujące okoliczności: zarówno sposób procedowania jak również okoliczności występujące po stronie powoda odnosząc się do zaistniałych okoliczności, które w ocenie Sądu wymagały zastosowania art. 102 k.p.c.

Wskazane przez Sąd Rejonowy okoliczności stwierdzające zasadność zastosowania art. 102 k.p.c. miały potwierdzenie w materiale zgromadzonym w aktach sprawy, co jest o tyle istotne, iż, jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 26 stycznia 2012r. (III CZ 10/12), a następnie potwierdził w postanowieniu z dnia 23 maja 2012r. (III CZ 25/12), ocena sądu, czy zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony, o którym mowa w art. 102 k.p.c., ma charakter dyskrejonalny, oparty na swobodnym uznaniu, kształtowanym własnym przekonaniem oraz oceną okoliczności rozpoznawanej sprawy, w związku z czym w zasadzie nie podlega kontroli instancyjnej i może być podważona przez sąd wyższej instancji tylko wtedy, gdy jest rażąco niesprawiedliwa. (wskazana powyżej teza znajduje potwierdzenie także w następujących judykatach: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2012r., III CZ 17/12; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2012r., V CZ 2/12).

Niewątpliwie prezentowane powyżej stanowisko Sądu Najwyższego, ogranicza zakres rozpoznania zażalenia na postanowienie o kosztach procesu przez Sąd II instancji, a w konsekwencji „uszczupla” możliwość modyfikowania przez Sąd II instancji rozstrzygnięcia o kosztach opartych na podstawie art. 102 k.p.c. jedynie do przypadków, gdyż nieobciążenie strony przegrywającej kosztami procesu byłoby rażąco niesprawiedliwe. Sąd meriti uzyskał tym samym dużą autonomię w kształtowaniu tego rozstrzygnięcia. Dysponentem więc odmiennego uregulowania obowiązku poniesienia kosztów procesów, nawet jeżeli dany stan faktyczny, w ocenie Sądu II instancji dawałby podstawy do zastosowania reguły ogólnej, tj. art. 98 k.p.c., pozostaje Sąd I instancji, dopóki takie ukształtowanie rozstrzygnięcia o kosztach procesu nie jest rażąco niesprawiedliwe.

Sąd Okręgowy, w opisanych powyżej okolicznościach nie doszukuje się rażącej niesprawiedliwości, zwłaszcza, iż przywołane podstawy zastosowania art. 102 k.p.c., mają swoje podstawy faktyczne.

Z powołanych powyżej względów, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji, po myśli art. 385 w związku z art. 397 § 2 k.p.c.

SSR (del.) Sławomir Łabuz SSO Andrzej Dyrda SSO Anna Hajda